

JAARVERSLAG 2022

Voetgangersbeweging vzw
Algemene Vergadering 22/04/2022

INHOUD

Bestuur en team 4

1.1	Personeel	4
1.2	Bestuur	5
1.3	Maatschappelijke zetel	5
1.4	Lidmaatschappen van derden organisaties	5

1.

Voetgangersbeweging 6

2.1	Context/aanleiding	7
2.2	Beleid en media	8
2.3	Co-creatieve begeleidingstrajecten	9
2.3.1	HOGENT: Campus Schoonmeersen	9
2.3.2	Verover de straat	10
2.3.3	Knelpunten dendermonde	10
2.4	Ledendag	11
2.5	Lezingen	11

2.

Infopunt Publieke Ruimte 12

3.1	Organisatie en doelstellingen	13	3.2.5	Publicaties	17	3.3.5	Representatie en ondersteuning externe adviesorganen	23
3.2	Projecten in eigen beheer	15	3.2.6	Communicatie	19	3.4	Ledennetwerk	24
3.2.1	Congres en Forum Publieke Ruimte	15	3.2.7	Databank Publieke Ruimte	19	3.4.1	Ambassadeurs Publieke Ruimte	24
3.2.2	Prijs Publieke Ruimte 2022 en Publieksprijs Publieke Ruimte 2022	16	3.3	Opdrachten voor derden	20	3.4.2	Lidmaatschap voor gemeenten	24
3.2.3	Project Force	16	3.3.1	Ontwerpwijzer Hoppinpunten	20	3.4.3	Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte	24
3.2.4	Mobipunten – Hoppinpunten	17	3.3.2	Ondersteuning en opmaak Hoppin voor Stad Leuven	20			
			3.3.3	Ondersteuning bij ontwerp Hoppinpunten Pajottenland	22			
			3.3.4	Voetgangersnetwerken en combimobiliteit	23			

3.

Octopusplan 26

4.1	Organisatie en doelstellingen	27	4.4.1	Octopusscholen	34	4.7.5	Andere samenwerkings- verbanden	38
4.2	Campagnes	27	4.4.2	Octopusgemeenten	34	4.7.6	Studiedagen/webinars/ vertegenwoordiging	38
4.2.1	Strapdag	28	4.5	Begeleiding	35			
4.2.2	Flitscampagne	30	4.5.1	Routekaarten	35			
4.2.3	Verkeerstelling@school	31	4.6	Omgeving	35			
4.2.4	Parkourcampagne	32	4.6.1	Samenwerkingsverband Neteland	36			
4.2.5	Paraat voor de schoolstraat	33	4.6.2	Samenwerking met gemeente Herenthout	37			
4.3	Educatie	33	4.7	Communicatie	38			
4.3.1	Octopusverkeersland	33	4.7.4	Helpdesk	38			
4.3.2	Praktijksessie dode hoek	33						
4.4	Leden	34						

4.

1. BESTUUR EN TEAM

1.1 Personeel

Tom Dhollander
(sinds 2003)

Jan Vilain
(sinds 2006)

Kelly Thierens
(sinds 2011)

Lieve Snoeckx
(sinds 2012)

Eva Nys
(sinds 2016)

Antonie van Loon
(sinds 2016)

Naomé Carmeliet
(sinds 2018)

Floor Van Damme
(sinds 2021)

Niels Linhart
(sinds 2021)

Maxine Ketele
(sinds 2021)

Bestuur en team

4

1.1	Personeel	4
1.2	Bestuur	5
1.3	Maatschappelijke zetel	5
1.4	Lidmaatschappen van derden organisaties	5

1.2 Bestuur

Het bestuur van de Voetgangersbeweging vzw bestaat uit 8 leden.

Ludo Vossen (voorzitter tot 2 juni)
Bart Van der Spiegel (co-voorzitter sinds 2 juni)
Enid Zwerts (co-voorzitter sinds 2 juni)
Tom Dhollander (gedelegeerd bestuurder)
Mark Keppens (penningmeester)
Karen Dhollander
Hans Van Hoof
Hinko van Geelen

In 2022 werd het voorzitterschap overgedragen van Ludo Vossen aan Bart van der Spiegel en Enid Zwerts. Voor zijn jarenlange verdienste wordt Ludo gehonoreerd met het erevoorzitterschap.

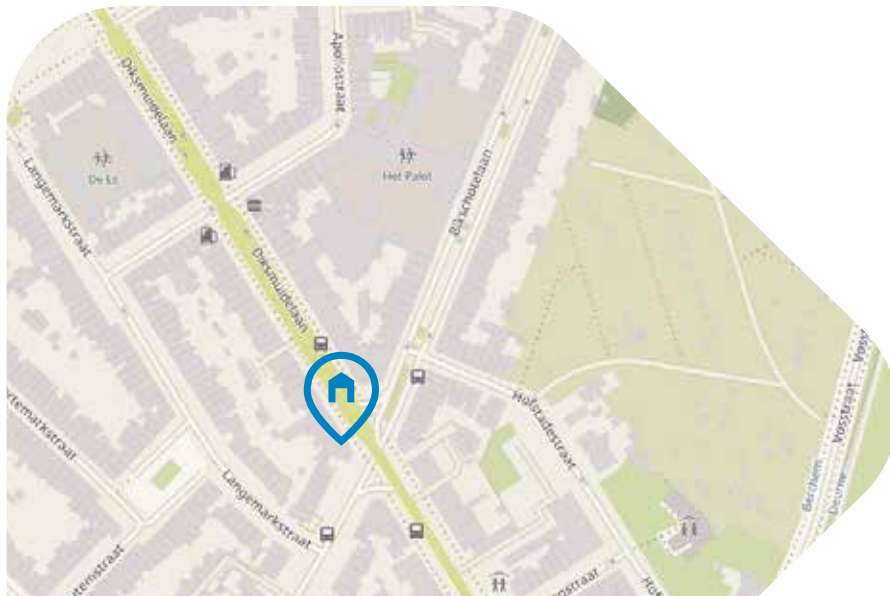
In 2022 kwam het bestuur samen op 22 februari, 16 maart, 2 juni, 13 oktober en 17 november. Op 25 juni vond daarnaast de jaarlijkse Algemene ledenvergadering plaats.

Figuur 1: Erevoorzitter Ludo Vossen

1.3 Maatschappelijke zetel

Het secretariaat is gevestigd te Antwerpen-Berchem in de Diksmuidelaan 303.

Figuur 2: Adres secretariaat op de kaart

1.4 Lidmaatschappen van derdenorganisaties

De Voetgangersbeweging is een netwerkorganisatie die lid is van heel wat organisaties en adviesgroepen:

- IFP (International Federation of Pedestrians) - lid
- FEPA vzw (Federation of European Pedestrians Associations) – bestuurslid
- Komimo vzw / Netwerk Duurzame Mobiliteit – lid
- Trage Wegen vzw – lid
- Bond Beter Leefmilieu vzw – lid
- Vlaamse Vereniging voor Ruimte en Planning (VRP vzw) – lid
- Sociare vzw - lid
- MORA – Vlaamse Mobiliteitsraad (commissie personenvervoer – Mark Keppens)
- Vlaams Forum Verkeersveiligheid
- Mobipunt vzw (stichtend lid)
- Preventieplatform Gezondheid (lid)
- Netwerk Natuur en Gezondheid (partner)

2. VOETGANGERSBEWEGING

Voetgangersbeweging 6

2.1	Context/aanleiding	7
2.2	Beleid en media	8
2.3	Co-creatieve begeleidingstrajecten	9
2.3.1	HOGENT: Campus Schoonmeersen	9
2.3.2	Verover de straat	10
2.3.3	Knelpunten dendermonde	10
2.4	Ledendag	11
2.5	Lezingen	11

2.1 Context/aanleiding

De Voetgangersbeweging wil dat meer mensen te voet (kunnen) gaan voor dagelijkse korte verplaatsingen. We vragen aandacht voor de kwaliteit en veiligheid van de dagelijkse routes die mensen te voet afleggen. Bovendien wil de Voetgangersbeweging de actieradius van voetgangers vergroten en te voet gaan expliciet promoten als essentieel en volwaardig onderdeel van de verplaatsingsketen. Iedereen is voetganger. Omdat te voet gaan meer is dan een verplaatsing willen we het belang van te voet gaan en van kwaliteitsvolle voetgangersvoorzieningen voor een duurzame en zorgzame samenleving onderstrepen.

Momenteel werkt de Voetgangersbeweging vzw voornamelijk via haar twee deelwerkingen Infopunt Publieke Ruimte (IPR) en Octopusplan. Met IPR richten we ons tot het lokale en bovenlokale bestuurlijk niveau, naar ondernemingen, opleidings- en onderzoeksinstellingen, (vak)organisaties en iedereen die professioneel of beleidsmatig betrokken is bij de totstandkoming van openbare ruimten. Met Octopusplan richten we ons op scholen, kinderen en jongeren. Onder de naam Voetgangersbeweging richten we onze pijlen meer op individuele burgers, maar ook op het bestuurlijk niveau en politiezones met als boodschap het belang van kwaliteitsvolle voetgangersinfrastructuur en het belang van te voet gaan. Dit onderstreept de naam van de vzw en verbindt de beide deelwerkingen en hun doelstellingen.

2.2 Beleid en media

De Voetgangersbeweging tracht de situatie voor voetgangers in België te verbeteren. Dit doet zij door verschillende strategieën, projecten en campagnes te ontwikkelen.

Een van deze strategieën is het uitwerken en verspreiden van beleidsstandpunten. Op dit vlak hebben we als organisatie nog een groeipad af te leggen, maar ook in 2022 trachtten we ons steentje bij te dragen aan voor ons belangrijke topics.

In 2022 werd een werkgroep beleidsstandpunten opgericht. De werkgroep kwam op 30/08/22 een eerste keer samen om de krijtlijnen te tekenen voor verder overleg en een eerste standpunt te bespreken. Ze heeft als doel standpunten te formuleren rond typische 'voetgangersthema's, zoals obstakelvrije voetpaden, veilige oversteekplaatsen, laadinfrastructuur in de voetgangersruimte, ... De standpunten worden op een bevattelijke manier weergegeven en verzameld op de website. Op die manier zijn ze eenvoudig raadpleegbaar voor leden, burgers, (lokale) overheden, pers, enzovoort.

Figuur 3: Resultaat Lama HoGent Campus Schoonmeersen

2.3 Co-creatieve begeleidingstrajecten

De Voetgangersbeweging begeleidt elk jaar een aantal steden, gemeenten en scholen bij de herinrichting van een stukje (semi-) openbare ruimte.

De begeleiding gebeurt aan de hand van de LaMA methodiek. LaMA staat voor Laboratoria Mobile Alternatieven. Het is een uitgewerkte en geteste methode om met burgers op zoek te gaan naar creatieve oplossingen rond mobiliteit.

Naast mobiliteit heeft de Voetgangersbeweging telkens ook aandacht voor groen, ontmoeting en beweging. Deze vier aspecten vormen de basis voor de Visie Schoolomgeving 2.0 van het Octopusplan, maar worden ook in projecten buiten de schoolcontext toegepast.

2.3.1 HOGENT: Campus Schoonmeersen

Eind 2021 werd een begeleidingstraject met HOGENT opgestart. Het project wordt ondersteund door de Provincie Oost-Vlaanderen.

Tijdens dit traject werd de mobiliteit op campus Schoonmeersen onder de loep genomen. Ondanks haar gunstige ligging en vlotte bereikbaarheid te voet, met de fiets of met het openbaar vervoer, wordt de buitenruimte er nog te veel bepaald door de doorstroom en aanwezigheid van wagens. Samen met studenten, onderwijzers, medewerkers en andere gebruikers, werd op zoek gegaan naar manieren om actieve vervoerswijzen te stimuleren en te faciliteren. Daarnaast werd er gekeken hoe er meer beleving, kleur en biodiversiteit gecreëerd konden worden op de campus.

De co-creatieve sessies vonden plaats begin 2022. De resultaten die daaruit voortvloeiden werden getest aan het begin van het academiejaar 2022-2023. Het kloppend hart van de campus werd omgevormd tot voetgangerszone en er kwamen extra banken en groen. Deze nieuwe rust- en ontmoetingsruimte kreeg de naam 'Revolteplein', vernoemd naar de HOGENT Studentenvoetgangersraad. Door de fietsenstallingen te verplaatsen en duidelijker aan te geven, tracht men het fietsverkeer beter te stroomlijnen. Her en der op de campus werden aanvullende ideeën uitgetest. Het traject vormt mogelijks de basis voor bijkomende ingrepen in de toekomst.

2.3.2 Verover de Straat

Begin 2022 opperden enkele burens uit de Achttienaprillaan in Wilsele het idee om één van de parkeerplaatsen in de straat een andere invulling te geven. Dat deden ze in het kader van Verover de Straat, een project van Autodelen.net en Infopunt Publieke Ruimte in samenwerking met de stad Leuven. Dat project wil straten en buurten sensibiliseren rond deelmobiliteit en kansen creëren voor meer groen en ontmoeting in woonstraten waar het merendeel van de ruimte naar parkeerplaatsen voor privéwagens gaat.

In de zomer werd er een straatmeubel geïnstalleerd dat de buurtbewoners uitnodigt om elkaar te ontmoeten. Het ontwerp werkten de burens zelf uit, onder begeleiding van Infopunt Publieke Ruimte. Het meubel uit gerecupereerd hout bestaat uit een zitbank met een uitklapbaar tafeltje, een knikkerbaan en een plantenbak. De burens legden ook het bestaande plantenvak ernaast opnieuw aan en voegden enkele boomstammen als spelelement toe.

Parallel aan het co-creatietraject maakten de inwoners kennis met deelmobiliteit. De bedoeling was dat meer burens een auto of bakfiets zouden delen zodat de parkeerdruk in de straat vermindert. En met succes. Een bewoonster heeft haar wagen verkocht en maakt ondertussen gebruik van een deelwagen. Een andere bewoonster overweegt op korte termijn haar wagen in te zetten als deelwagen zodat de burens deze kunnen gebruiken. Meerdere bewoners hebben interesse om aan te sluiten bij een bestaande groep van Cozywheels in de buurt of bij een aanbieder als Cambio of Partago.

Na een testperiode van vier maanden werd het meubel door de meerderheid van de burens positief beoordeeld en permanent ingevoerd.

2.3.3 Knelpunten Dendermonde

Eind 2022 werd een nieuw participatief traject opgestart met de Stad Dendermonde en het Netwerk Duurzame Mobiliteit. In de loop van 2023 zullen vier mobiliteitsknelpunten in de stad onder de loep genomen worden aan de hand van de LaMA methodiek. In het najaar zullen een aantal ingrepen getest worden die het voetgangers- en fietsverkeer ten goede moeten komen.

Figuur 4: Resultaat Lama Leuven

Figuur 5: knelpunten dendermonde

2.4 Ledendag

Op zaterdag 22 oktober ging de eerste ledendag van de Voetgangersbeweging door in Gent, in de omgeving van de Oude Dokken. Naast het uitgebreide ledennetwerk van steden en gemeenten, scholen en partners, voornamelijk via de deelwerkingen Infopunt Publieke Ruimte en Octopusplan, telt de Voetgangersbeweging ook een groeiend aantal individuele leden. Op dit ontmoetingsmoment konden leden en geïnteresseerden kennismaken met elkaar en met de werking.

De dag begon met een welkomstreceptie waarna de organisatie, het team, de visie en een aantal interessante projecten werden voorgesteld. Ludo Vossen, aftredend voorzitter van de Raad van Bestuur, werd in de bloemetjes gezet en de nieuwe voorzitters werden officieel bekendgemaakt. Vervolgens was er een lunch voorzien waarna de groep de publieke ruimte in trok voor een gegidste wandeling langs de Oude Dokken, winnaar van de Prijs Publieke Ruimte 2022, alsook de publieksprijs.

2.5 Lezingen

- 15/03/22 Vlaams Congres Verkeersveiligheid: online voorstelling project Zilveren Linten
- 20/09/22 Walk 21 Dublin: voorstelling project Zilveren Linten
- 20/09/22 Walk 21 Dublin: videopresentatie voetgangersnetwerken mobipunten
- 20/09/22 Walk 21 Dublin: voorstelling Force project
- 29/09/22 Openingsceremonie Academiejaar HOGENT: voorstelling traject Campus Schoonmeersen
- 08/11/22 Gastcollege Universiteit Antwerpen: voorstelling Zilveren Linten + wandeling Universiteitsbuurt

Figuur 6: Sfeerbeeld ledendag

3. INFOPUNT PUBLIEKE RUIMTE

© FREDERIK BEYENS

Infopunt Publieke Ruimte 12

3.1	Organisatie en doelstellingen	13	3.2.5	Publicaties	17	3.3.5	Representatie en ondersteuning externe adviesorganen	23
3.2	Projecten in eigen beheer	15	3.2.6	Communicatie	19	3.4	Ledennetwerk	24
3.2.1	Congres en Forum Publieke Ruimte	15	3.2.7	Databank Publieke Ruimte	19	3.4.1	Ambassadeurs Publieke Ruimte	24
3.2.2	Prijs Publieke Ruimte 2022 en Publieksprijs Publieke Ruimte 2022	16	3.3	Opdrachten voor derden	20	3.4.2	Lidmaatschap voor gemeenten	24
3.2.3	Project Force	16	3.3.1	Ontwerpwijzer Hoppinpunten	20	3.4.3	Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte	24
3.2.4	Mobipunten – Hoppinpunten	17	3.3.2	Ondersteuning en opmaak Hoppin voor Stad Leuven	20			
			3.3.3	Ondersteuning bij ontwerp Hoppinpunten Pajottenland	22			
			3.3.4	Voetgangersnetwerken en combimobiliteit	23			

Projectwerking

- Ontwikkelen en uitwerken van projecten en concepten voor (voetgangers) mobiliteit en openbare ruimte (bv. Mobipunten, voetgangersnetwerken, Zilveren Linten, ...)
- Ondersteunen van bovenlokale en lokale beleidsinitiatieven rond mobiliteit en openbare ruimte (bv. LaMA, ...)

Figuur 7: Hoppinzuil te Vilvoorde

3.1 Organisatie en doelstellingen

Infopunt Publieke Ruimte maakt deel uit van de Voetgangersbeweging vzw (VGB) en is het aanspreekpunt voor iedereen die professioneel of beleidsmatig betrokken is bij planning, ontwerp, inrichting en beheer van openbare ruimten, evenals burgers die vanuit hun persoonlijke belangstelling of buurtwerking bezig zijn met openbare ruimte. Infopunt Publieke Ruimte heeft een eigen missie, kaderend binnen de missie van de VGB: Infopunt Publieke Ruimte is ambassadeur en pleitbezorger voor meer (verblijfs-)kwaliteit in de openbare ruimte. Om de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte zo breed mogelijk bekend te maken, werkt Infopunt Publieke Ruimte op vier fronten: projectwerking, vorming, adviesverlening en sensibilisatie.

Vorming

- Publicaties
  - o Praktijkboek Publieke Ruimte (jaarlijks)
  - o Tijdschrift publieke ruimte/cahier espace public (driemaandelijks)
  - o Thematische publicaties (ad hoc)
  - o Online Databank Publieke Ruimte
- Vormingsaanbod
  - o Congres en Forum Publieke Ruimte (jaarlijks)
  - o Themadag Publieke Ruimte: reeks studiedagen of studienamiddagen, aansluitend bij de dossiers van het tijdschrift publieke ruimte
  - o Coproducties met andere (vak)organisaties
  - o Lezingen of gastcolleges op vormingsinitiatieven en studiedagen van derden.

Advies

- Begeleiden van planprocessen voor de (her)inrichting van openbare ruimte
- Onderzoeks- en ondersteuningsopdrachten voor derden
- Deelname aan jury's, stuurgroepen, klankbordgroepen, begeleidingscommissies enz.

Sensibilisatie

- Organisatie en uitreiking Prijs Publieke Ruimte (jaarlijks)
- Netwerkactiviteiten voor publieke en private sector in functie van sensibilisatie rond kwaliteitsvolle publieke ruimten
- Bilateraal overleg met beleidsverantwoordelijken op lokaal en bovenlokaal niveau

Figuur 8: Winnaars Prijs Publieke Ruimte

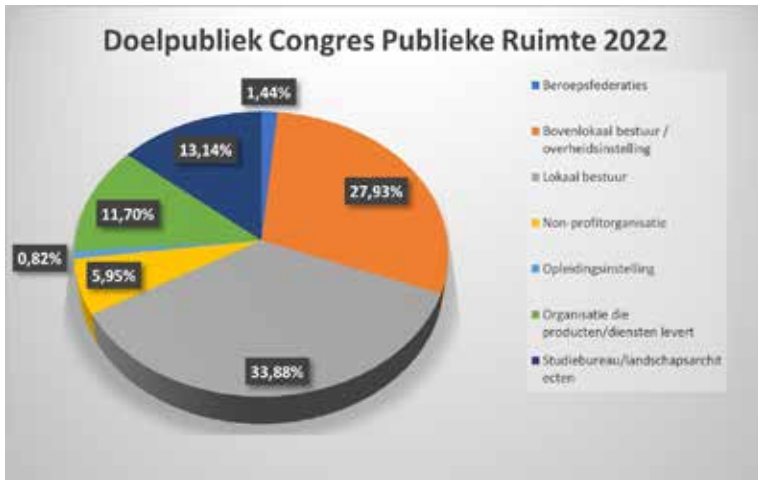

3.2 Projecten in eigen beheer

3.2.1 Congres en Forum Publieke Ruimte

Na twee digitale edities tijdens de coronajaren vond het Congres & Forum Publieke Ruimte op 26 april 2022 opnieuw plaats als een live evenement. Deze nieuwe start luidde een nieuwe driejarige cyclus in met Antwerpen als gaststad. Ruim 550 deelnemers en sprekers vonden de weg naar het Antwerp Congress and Convention Centre (Koningin Elisabethzaal) waar een dagvullend programma werd aangeboden met lezingen, panelgesprekken en stadsexcursies. Rune Gjøvs, directeur mobiliteit van de stad Oslo wist het publiek te boeien met een inspirerende plenaire keynote.

Doorlopend hadden congresdeelnemers de mogelijkheid om het Forum Publieke Ruimte te bezoeken waarop 30 bedrijven en organisaties hun producten en diensten voorstelden. Stadsdichters Maud Vanhauwaert en Michaël Vanden Brill zorgden voor een sfeervolle afsluiter waarna onder grote belangstelling de jaarlijkse Prijs Publieke Ruimte werd uitgereikt.

Figuur 9: Overzicht doelpubliek Congres Publieke Ruimte

Figuur 10: infografiek resultaat Congres Publieke Ruimte

3.2.2 Prijs Publieke Ruimte 2022 en Publieksprijs Publieke Ruimte 2022

Infopunt Publieke Ruimte is initiatiefnemer van de Prijs Publieke Ruimte, die in 2022 voor de vijftiende keer werd uitgereikt. Met de prijs brengt Infopunt Publieke Ruimte kwaliteitsvolle publieke ruimte projecten in Vlaanderen en Brussel onder de aandacht en worden bouwheren beloond voor hun initiatief. De prijs Publieke Ruimte is bedoeld om bouwheren en gemeentebesturen te stimuleren om werk te maken van kwaliteitsvolle en duurzame openbare ruimten.

Aan de prijsuitreiking gaat een projectoproep vooraf waarbij zowel bouwheren als ontwerpers één of meerdere projecten kunnen inzenden. Een vakjury onder voorzitterschap van Infopunt Publieke Ruimte selecteert een aantal inzendingen voor publicatie in het praktijkboek 'Publieke Ruimte'. In 2022 werden 56 projecten ingezonden, waarvan er 42 werden opgenomen in het praktijkboek. De onderscheiding werd uitgereikt in twee categorieën: stedelijke projecten en landelijke projecten. De onderscheiding voor stedelijke ging naar de Stad Gent voor de herinrichting van het openbaar domein rond de Oude Dokken. Burgemeester De Clercq nam samen met schepenen Watteeuw en De Bruycker de onderscheiding in ontvangst. De Vlaamse Milieumaatschappij en het Agentschap voor Natuur en Bos wonnen de prijs voor landelijke projecten met de herinrichting van het speerpuntgebied Kalkense Meersen. Zij werden op het podium vertegenwoordigd door administrateurs-generaal Bernard De Potter (VMM) en Jos Rutten (ANB).

Om de betrokkenheid van de inwoners van de genomineerde gemeenten te verhogen, werd voor de vierde keer ook de Publieksprijs Publieke Ruimte uitgereikt. Via een online stemformulier kon het brede publiek zijn voorkeur geven. Gent ging voor het tweede jaar op rij met de Publieksprijs Publieke Ruimte aan de haal voor het project Oude Dokken.

Figuur 12: Force in actie

3.2.3 Project Force

FORCE creëert samen met lokale besturen kwalitatieve en laagdrempelige beweegplekken op buurtniveau. Tijdens de coronapandemie bleek de nood aan kwalitatieve ruimte met groenzones, ontmoetingsplaatsen en beweeginfrastructuur hoog. Bewegen was nog nooit zo belangrijk. Het versterkt ons immuunsysteem en zorgt voor fysiek en mentaal welbevinden. Het project FORCE baseert zich op calisthenics, een opkomende sport waarbij je traint met je eigen lichaamsgewicht en een minimum aan toestellen. Het voordeel van de sport is dat je alleen of in groep traint, als beginner of gevorderde en het een prima aanvulling is voor andere sporten. Het openluchtpark is gratis en open voor iedereen. Groepslessen aan het park, gericht naar niet-sportieve of kwetsbare doelgroepen, bevorderen sociale inclusie en samenhang.

Het project startte in het voorjaar in de gemeenten Laarne, Meerhout, Beersel, Borsbeek, Essen, Geetbets en Machelen-Diegem. In 2022 stapten ook Bree en Maasmechelen in het project. Gemeenten die starten kunnen rekenen op een online stappenplan, een actiepakket en een kwalitatief en uitgebreid calisthenicspark.

Figuur 11:
De winnaars in 2022

Figuur 13: Concepttekening mobipunt

3.2.4 Mobipunten -- Hoppinpunten

Een mobipunt is een herkenbare plek met een divers aanbod aan vervoersmogelijkheden. Deze vervoersmodi zijn op elkaar afgestemd en worden bij voorkeur aangevuld met extra diensten. Het mobipunt wordt ruimtelijk ook optimaal georganiseerd. Doel van de mobipunten is de combimobiliteit te faciliteren: de toegang tot en overstap tussen de verschillende vervoersmogelijkheden. Mensen krijgen via mobipunten een alternatief mobiliteitsaanbod op maat en zijn daardoor minder afhankelijk van het bezit van een eigen wagen.

In samenwerking met Autodelen.net en Taxistop ontwikkelde Infopunt Publieke Ruimte met steun van de Vlaamse overheid een aanpak rond mobipunten. Samen richten deze organisaties inmiddels Mobipunt vzw op. Deze organisatie heeft tot doel de Vlaamse Overheid maar ook steden en gemeenten te ondersteunen bij de uitbouw van een kwalitatief netwerk van mobipunten.

3.2.5 Publicaties

Praktijkboek Publieke Ruimte 2022

Het praktijkboek Publieke Ruimte is een jaarlijkse uitgave van Infopunt Publieke Ruimte. De vijftiende editie verscheen naar aanleiding van het Congres Publieke Ruimte. Elke congresdeelnemer ontving een exemplaar en het boek werd eveneens verspreid naar alle leden en partners van Infopunt Publieke Ruimte.

Figuur 14: Praktijkboek 2022

Tijdschrift Publieke Ruimte / Cahier Espace Public

In 2022 rolde de elfde jaargang van het driemaandelijks 'tijdschrift publieke ruimte' / 'cahier espace public' van de persen. Het vakblad verschijnt in twee taalversies (Nederlands en Frans). Naast vaste rubrieken komt in elk nummer een thematisch dossier aan bod. In 2022 waren dit de dossiers: 'Erfgoed', 'Parken en tuinen', 'Leven en beleven' en 'Circulair materiaalgebruik'. Met de thema's geeft het tijdschrift meer duiding aan de hefboomfunctie die de publieke ruimte kan vervullen voor andere beleidsdomeinen. Infopunt Publieke Ruimte wil beleidsmakers duidelijk maken dat investeren in publieke ruimte heel wat meerwaarde kan opleveren. Het tijdschrift is gericht op kennisuitwisseling op gebied van publieke ruimte tussen Vlaanderen, Brussel en Wallonië. De Nederlandstalige editie verschijnt in een oplage van ongeveer 1.600 stuks, de Franstalige editie telt ongeveer 800 stuks. Het tijdschrift wordt standaard verspreid naar alle gemeentebesturen in België, hogere overheden, het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte en abonnees. De Franstalige redactie gebeurt door Maison de l'Urbanité asbl dat tevens instaat voor de kostendekking van de Franstalige oplage.

Figuur 15: Overzicht tijdschrift

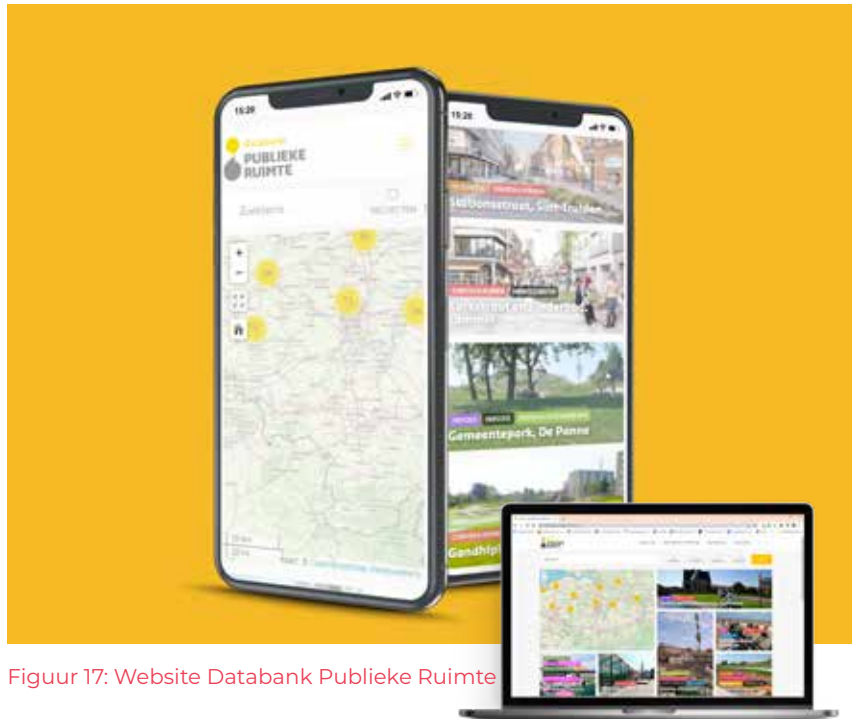

3.2.6 Communicatie

Infopunt Publieke Ruimte beschikt over heel wat online en offline communicatiekanalen. De website van Infopunt Publieke Ruimte (www.publiekeruimte.info) is een belangrijk communicatiekanaal. Naast eigen nieuws en documentatie bevat de website projecten en productbesprekingen, een overzicht van het ledennetwerk, vacatures, aankondigingen van studiedagen en evenementen, contactgegevens van organisaties en ondernemingen uit de sector enz. Infopunt Publieke Ruimte ontvangt zeer geregeld aanvragen van derden om nieuws via de website bekend te maken. Naast de website communiceert Infopunt Publieke Ruimte ook via de nieuwsbrief en sociale media (Instagram, facebook en LinkedIn).

Figuur 16: Website Publieke Ruimte

Figuur 17: Website Databank Publieke Ruimte

3.2.8 Databank Publieke Ruimte

De Databank Publieke Ruimte bevat alle projecten die sinds 2008 in de praktijkboeken Publieke Ruimte zijn verschenen. De databank bestaat uit diverse projectcategorieën (straten en pleinen, parken en groengebieden, bedrijventerreinen, recreatiezones enz.). Via diverse zoekfuncties kan de gebruiker op een eenvoudige manier diverse projecten raadplegen. Verder bevat de databank productnieuws en een selectie van de artikels uit het tijdschrift Publieke Ruimte. Alle projectfiches zijn voorzien van een QR-code en url die naar de databank verwijst voor meer achtergrondinformatie over het betreffende project.

databank.publiekeruimte.info

3.3 Opdrachten voor derden

3.3.2 Ontwerpwijzer Hoppinpunten

In samenwerking met Mobipunt vzw, Mpac en Autodelen.net schreef de Voetgangersbeweging mee aan de Ontwerpwijzer Hoppinpunten. Het ontwikkelen van de Ontwerpwijzer gebeurde in opdracht van de Vlaamse administratie Wegen en Verkeer (AWV). Een belangrijk deel van de ontwerpwijzer omvat de richtlijnen voor het ontwerpen van de voetgangersinfrastructuur. Vanuit onze visie hebben we invulling gegeven aan de meer omvattende benadering omtrent de plaats van de voetganger in de publieke ruimte. Zodoende zijn er buiten de meer rigide richtlijnen omtrent algemene toegankelijkheid van Hoppinpunten eveneens meer sturende richtlijnen en inspirerende aandachtspunten opgenomen die lokale besturen moeten helpen om bij de aanleg van hoppinpunten het bredere plaatje van de publieke ruimte te zien. De publicatie bestaat uit zogenaamde themafiches en inschalingsfiches. De themafiches beschrijven meer algemeen de essentiële thema's die op een Hoppinpunt naar voor komen (bv. toegankelijkheid, deelmobiliteit, edm.) terwijl de inschalingsfiches specifiek ingaan op de essentiële en gewenste optionele diensten op de verschillende types Hoppinpunten.

Figuur 18: Cover Ontwerpwijzer Hoppinpunten

De eerste en de laatste twee zogenoemde themafiches (toegankelijkheid en voetgangersvoorzieningen) werden zijn door ons opgemaakt. Ook de lay-out van de hele publicatie werd door de Voetgangersbeweging opgemaakt.

3.3.2 Ondersteuning en opmaak Hoppin voor Stad Leuven

De Stad Leuven had een ambitieus plan om 46 Hoppinpunten te creëren op hun grondgebied. Met de deelwerking Infopunt Publieke Ruimte ondersteunden we de Stad Leuven met de uitwerking en ontwikkeling van zogenaamde Hoppinzoulen als herkenningspunt. Er werden verschillende types zuilen ontwikkeld op maat van de schaal van het betreffende Hoppinpunt. Bij de belangrijkste Hoppinpunten worden deze zuilen via een interactief touchscreen voorzien van realtime informatie.

Figuur 19: Overzichtskartaat Hoppinpunten Leuven

20: Hoppinpunten Leuven

Figuur 21: Ontwerpvorstel Hoppinpunt Pepingen

3.3.3 Ondersteuning bij ontwerp Hoppinpunten Pajottenland

'Pajotse Mobipunten' is een LEADER-project in samenwerking met Klimaatpunt, Avansa Halle-Vilvoorde, Innovatiesteunpunt, Autodelen.net, Mobipunt vzw en zes Pajotse gemeentebesturen: Galmaarden, Lennik, Gooik, Roosdaal, Pepingen en Herne. Het doel is om zes kwalitatieve Mobipunten (Hoppinpunten) te realiseren. Naast de fysieke plek waar vervoersmogelijkheden samenkomen willen we van het Mobipunt (Hoppinpunt) ook een levendige plek maken met meer verschillende extra's zoals een wachtruimte, lockers, ontharding, ...

IPR heeft onderzocht welke mobiliteitsopties gewenst zijn en met een plaatsbezoek bekeken hoe deze kunnen worden ingepland in de site. Hiervoor is een conceptontwerp opgemaakt met bijhorende visualisaties. Deze zijn met de partners en gemeenten besproken en verfijnd.

Figuur 22: Ontwerpvorstel Hoppinpunt Roosdaal

3.3.4 Voetgangersnetwerken en combimobiliteit

Infopunt Publieke Ruimte ontving van Departement Mobiliteit en Openbare Werken een projectsubsidie voor het project 'Voetgangersnetwerken en combimobiliteit'. Doel van het project is een aanpak ontwikkelen ter ondersteuning van lokale besturen om voetgangersnetwerken te realiseren in synergie met de (te ontwikkelen) mobipunten. Omdat de voetganger de verbinding vormt tussen de verschillende mobiliteitsvormen enerzijds en de buurt rondom het Hoppinpunt best goed begaanbaar is voor voetgangers, is het nodig dat een grote nadruk op de voetganger komt te liggen. In de mobiliteitsplannen van de vervoerregio's komen voetgangersnetwerken echter niet meteen aan bod. Om die reden is het belangrijk om aanvullend een methodiek te ontwikkelen.

Er wordt gestart vanuit een belangrijk (mobiliteits)knooppunt dat zijn eigen bedieningsgebied heeft. Afhankelijk van de grootte en de ligging van het knooppunt, is het bedieningsgebied groter of kleiner. Het bedieningsgebied is het netwerk waarbinnen de voetganger zich zal verplaatsen van en naar het knooppunt. De publieke ruimte binnen dit netwerk moet voldoen aan alle vereisten voor een vlotte, veilige en aangename verplaatsing. Door het opstellen van een handboek proberen we lokale besturen hier in bij te staan.

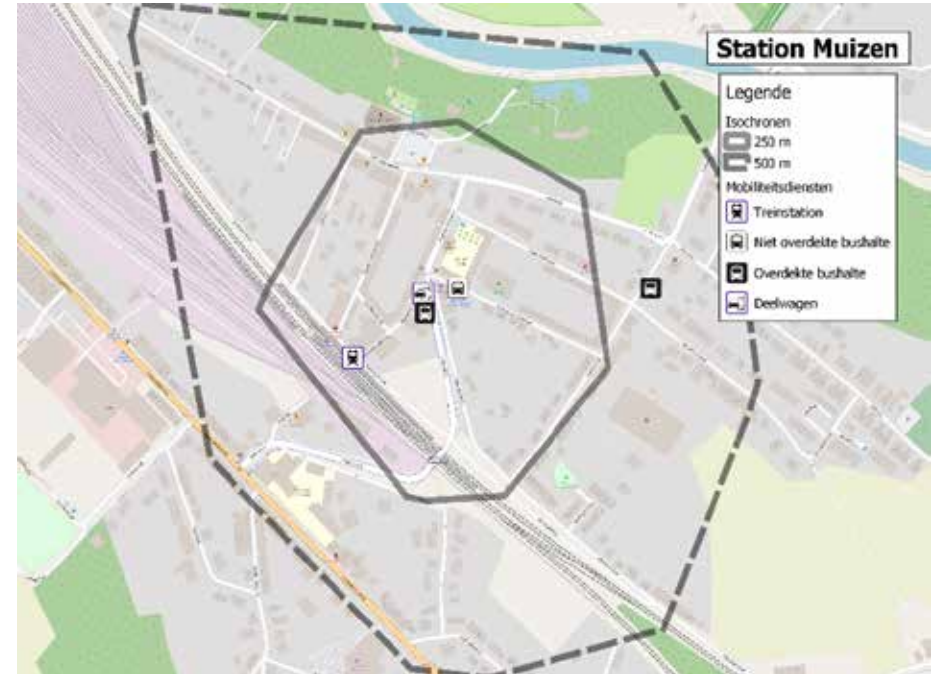
Bij het evalueren van het voetgangersnetwerk worden de volgende kenmerken bekeken:

- Kwaliteitsvolle looproute
- Voorzieningen in het netwerk
- Veiligheid
- Belevingswaarde
- Onderhoud en handhaving

Figuur 23: voorbeeld aandachtspunt Voetgangersnetwerken

Figuur 24: Bedieningsgebied

3.3.5 Representatie en ondersteuning externe adviesorganen

Infopunt Publieke Ruimte maakt(e) als deskundige deel uit van een aantal adviesorganen:

- Jury FEBE Elements Awards
- Stuurgroep Leefbuurten, Team Vlaams Bouwmeester en Fietsberaad
- Stuurgroep Voedselomgevingen, Departement Omgeving
- Personeelsselectie groenontwerper, Stad Turnhout
- Webinar waterdoorlatende verhardingen, Stradus
- Panelgesprek 'Wakker op zondag' n.a.v. herinrichting Groenplaats, regionale televisie ATV
- Co-creatiesessies 'Versneld ontharden in Vlaanderen', Departement Omgeving
- Groepsinterview 'impact van Covid 19 op de publieke ruimte', i.o.v. Departement Omgeving
- Interview 'the Green Cities', i.o.v. AVBS en VLAM

Jan Vilain was in 2022 vaste columnist voor het vakblad Groencontact.

3.4 Ledennetwerk

Het ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte bestaat uit overheden, ondernemingen, non-profit organisaties, opleidings- en onderzoeksinstituten. Samenwerking en dialoog tussen private en openbare sector, tussen lokale en bovenlokale overheden, tussen opdrachtgevers en ontwerpers, tussen gemeentebesturen en burgers is bepalend voor het succes van publieke ruimten. Al deze stakeholders ontmoeten elkaar in het uitgebreide ledennetwerk van Infopunt Publieke Ruimte. Afhankelijk van het soort organisatie, zijn er drie soorten lidmaatschappen.

3.4.1 Ambassadeurs Publieke Ruimte

Ambassadeurs Publieke Ruimte zijn bovenlokale overheden, overheidsinstellingen, beroepsfederaties en grote non-profitorganisaties voor wie kwaliteitsvolle publieke ruimten een belangrijke hefboom zijn om hun doelstellingen te realiseren.

Infopunt Publieke Ruimte heeft negen ambassadeurs: Agentschap Zorg en Gezondheid, Agentschap Wegen en Verkeer, Departement Omgeving, de Vlaamse Landmaatschappij, de Vlaamse Milieumaatschappij, Openbaar groen (VLAM), provincie Oost-Vlaanderen, Febestral en Aquafin.

In 2022 zegde Sport Vlaanderen al mondeling toe om ambassadeur te worden. De overeenkomst wordt geformaliseerd in 2023.

3.4.2 Lidmaatschap voor gemeenten

Lokale besturen met kwaliteitsvolle publieke ruimte en verkeersveiligheid bovenaan op de beleidsagenda zijn lid van Infopunt Publieke Ruimte. Daarmee geven zij aan hun inwoners het signaal dat ze werk maken van een kwaliteitsvolle en gezonde leefomgeving met verkeersveilige straten, natuur in de buurt, aantrekkelijke speelplekken, een vitale kern, ruimte voor detailhandel en horeca.

Lidgemeenten ontvangen voor hun lidmaatschap heel wat voordelen terug o.a. meerdere abonnementen op het tijdschrift

Publieke Ruimte, een aantal exemplaren van het Praktijkboek, kortingen op vormingsmomenten, actiepakket Doorlopende Straten, enz.

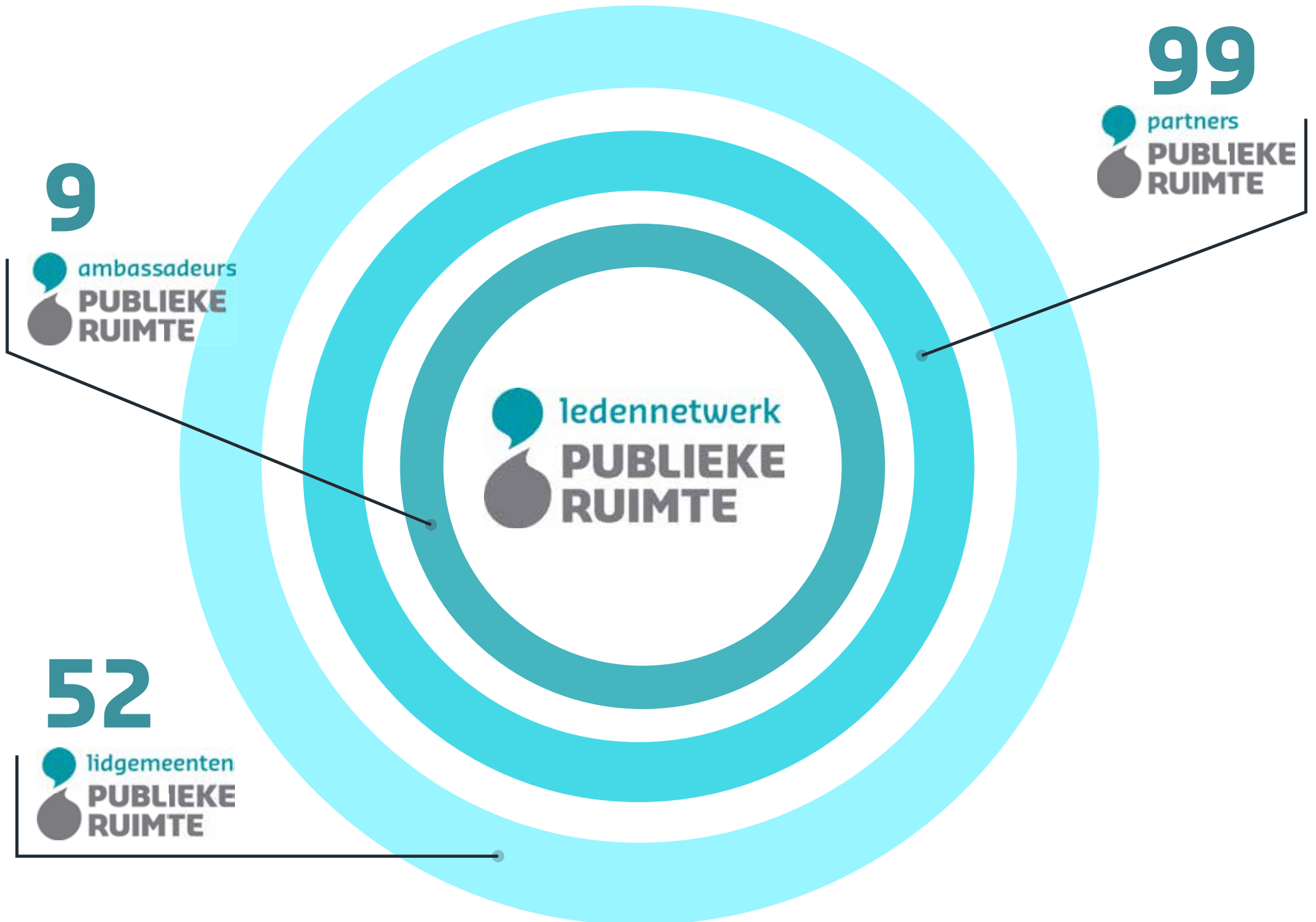
In 2022 werd stad Genk, stad Turnhout en de gemeenten Destelbergen, Merchtem, Oosterzele, Oudenaarde en Vorselaar lidgemeente Publieke Ruimte. Infopunt Publieke Ruimte telde op 31 december 2022 52 lidgemeenten.

3.4.3 Lidmaatschap Partner Publieke Ruimte

Publieke Ruimte Partners zijn ondernemingen en organisaties die de boodschap voor meer kwaliteit in de openbare ruimte ondersteunen en een partnerovereenkomst met Infopunt Publieke Ruimte afsluiten. In 2022 mocht Infopunt Publieke Ruimte 7 nieuwe Publieke Ruimte Partners verwelkomen: Aqualex, BuroLandschap, Design Express, Frederic Cornelis, Marshalls, Vlaams Instituut Gezond Leven en Vereniging voor Openbaar Groen.

Rekening houdend met een aantal opzeggingsbrengt dat het totaal op 31 december 2022 op 99 partners.

4. OCTOPUSPLAN

Octopusplan

26

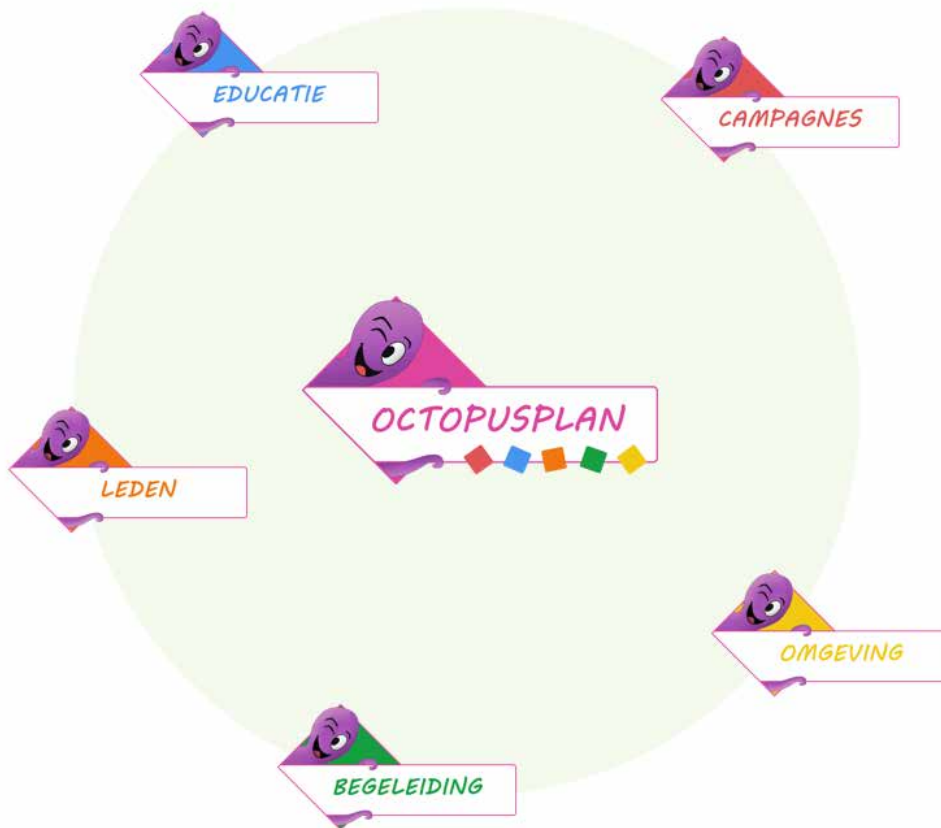
4.1	Organisatie en doelstellingen	27	4.4.1	Octopusscholen	34	4.7.5	Andere samenwerkings- verbanden	38
4.2	Campagnes	27	4.4.2	Octopusgemeenten	34	4.7.6	Studiedagen/webinars/ vertegenwoordiging	38
4.2.1	Strapdag	28	4.5	Begeleiding	35			
4.2.2	Flitscampagne	30	4.5.1	Routekaarten	35			
4.2.3	Verkeerstelling@school	31	4.6	Omgeving	35			
4.2.4	Parkourcampagne	32	4.6.1	Samenwerkingsverband Neteland	36			
4.2.5	Paraat voor de schoolstraat	33	4.6.2	Samenwerking met gemeente Herenthout	37			
4.3	Educatie	33	4.7	Communicatie	38			
4.3.1	Octopusverkeersland	33	4.7.4	Helpdesk	38			
4.3.2	Praktijksessie dode hoek	33						
4.4	Leden	34						

4.1 Organisatie en doelstellingen

Het Octopusplan is een breed project waarmee de Voetgangersbeweging zich richt naar de jongsten in onze samenleving. Onder het motto 'jong geleerd is oud gedaan' ontwikkelen we jaarlijks campagnes, zetten we in op verkeers- en mobiliteitseducatie en willen we impact hebben op de inrichting van schoolomgevingen vanuit het door ons ontwikkelde concept 'schoolomgeving 2.0'. Om dit te realiseren ondersteunen we lokale besturen bij het realiseren van doelstellingen hieromtrent.

Het Octopusplan heeft vijf kleinere deelwerkingen: campagnes, educatie, leden, begeleiding en omgeving.

Figuur 25: Overzicht werking

Figuur 26: Overzicht campagnes

4.2 Campagnes

Met de verschillende campagnes tijdens het schooljaar stimuleert en sensibiliseert het Octopusteam leerlingen, schoolteams en (groot)ouders om in te zetten op duurzame mobiliteit van en naar school. Dit uitgangspunt komt in elke campagne terug. Daarnaast leggen we extra accenten zoals meer ruimte voor ontmoeting, beweging en groen in de schoolomgeving zoals ook aan bod komt in de visie 'Schoolomgeving 2.0'.

De verschillende campagnes zijn:

- Strapdag
- Flits
- Verkeerstelling
- Parkour

Elk schooljaar kiest het Octopusteam een jaarthema, 'solidariteit' werd het thema voor het schooljaar 2022-2023. Hieraan worden slogans en afbeeldingen gekoppeld. Dit komt ook steeds terug in de opdrachten verbonden aan de desbetreffende campagne.

Figuur 27: Banner strapdag

4.2.1 Strapdag

Het Octopusplan ijvert al verschillende jaren voor meer duurzame mobiliteit naar school. Tijdens de Week van de Mobiliteit staat één dag volledig in het teken van stappen en trappen naar school namelijk de Strapdag. Op die dag roept het Octopusplan alle leerlingen, schoolteams, ouders en grootouders op om te voet of met de fiets naar school te gaan. Op die manier leren kinderen de leuke kanten kennen van duurzaam naar school te gaan. Daarnaast werken ze ook aan hun gezondheid en zijn er veel meer kansen om anderen te ontmoeten en sociaal contact te hebben.

Elke school ontvangt campagnemateriaal van affiches, banners tot de welbekende Strapbandjes.

Via een grote Strapkaart trachten we steeds de campagne in de huiskamer te brengen. Op die manier willen we (groot)ouders aanmoedigen om meer in te zetten op duurzame mobiliteit van en naar school.

De Strapdag vond plaats op 16 september met als slogan 'Samen sterk strappen'.

Straplid

'Zij aan zij' was de titel en moedigde de kinderen aan om samen naar school te gaan met dank aan theater Tieret en Slow Pilot.

Te beluisteren en bekijken via de QR.

Strapopdrachten

Scholen kregen de keuze uit 9 opdrachten om hun Strapdag op te fleuren en eventueel mee te doen aan de strapwedstrijd.

Strapwedstrijd

Het Octopusteam ontving 216 inzendingen van scholen en 13.571 inzendingen via ouders.

MOEV, Sport Vlaanderen, VEOLIA en ABIMO zorgden voor een mooi prijzenpakket.

Pers

Er vonden twee persmomenten plaats op 16/09/2022.

Tienen

In basisschool De Suikerspin kwam Zeppe en Zikki langs om op de Strapdag hun nieuwe tv reeks te lanceren.

Asse

Basisschool De Kleine Wereld was de locatie om de Europese Week van de Mobiliteit af te trappen samen met de leerlingen en de waarnemend plaatsvervangend directeur-generaal van de Europese commissie.

Figuur 28: persmoment asse

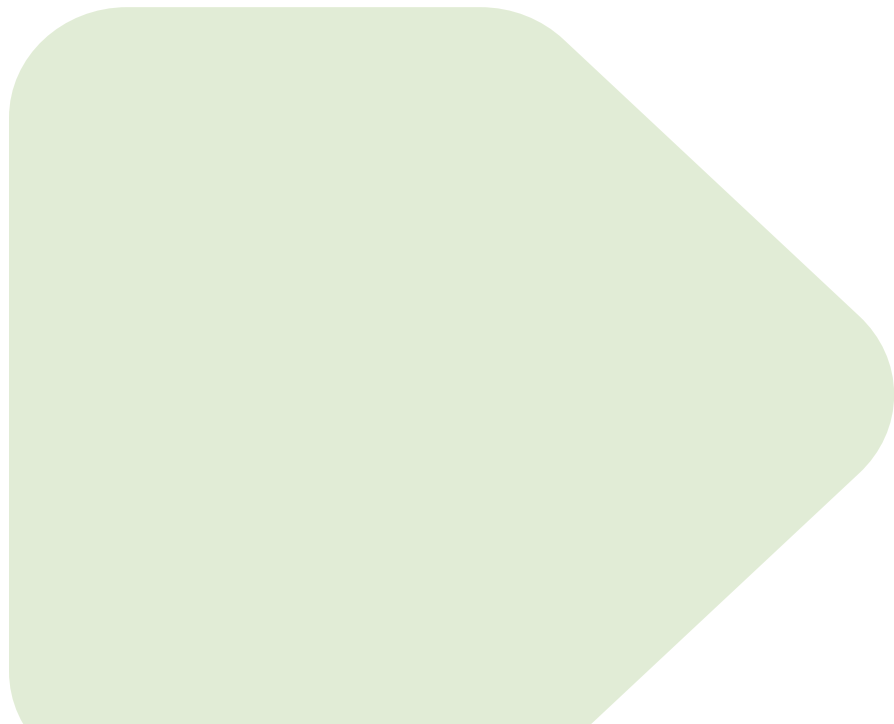
4.2.2 Flitscampagne

Flits is de wintercampagne waarbij we ouders en leerlingen in de donkere periode van het jaar aanmoedigen om te voet of met de fiets naar school te gaan. Actief verplaatsen is gezond, milieuvriendelijk, beter voor het klimaat, goedkoop en draagt bij tot een veilige schoolomgeving. Kinderen vinden het in de winter ook leuk om te strappen. Op die manier zitten ze fris en monter in de klas. Daarnaast gaat er ook aandacht naar zichtbaarheid zoals fietsverlichting en fluomateriaal.

Ook hier ontvangen scholen campagnemateriaal gaande van een schoolposter, affiches tot een persoonlijke Flitskaart met een prijsvraag en een doe opdracht.

Leerlingen verdienen vier stickerdelen voor hun Flitskaart via controles van hun vervoerswijze naar school en 3 schoolopdrachten. De leerlingen sparen niet individueel maar op schoolniveau. Zodra tegen de krokusvakantie de 4 stickers zijn bedeed, kunnen de leerlingen meedoen aan de Flitswedstrijd. Ook scholen komen in aanmerking voor mooie prijzen als ze een toffe Flitsfoto posten.

De Flitscampagne start steeds na de herfstvakantie en eindigt dit schooljaar op vrijdag 17 februari 2023 vlak voor de krokusvakantie.

Flitsteams

Als vanouds stuurden we terug een 30-tal Flitsteams op stap. De Coronaproblematiek legde geen beperkingen meer op. Elk team ontving een doos met verschillende gadgets die ze verdeelden onder kinderen die te voet of met de fiets naar school kwamen.

Figuur 29: Flitsteam in actie in Buggenhout

Figuur 30: Beeld Straatvinken

4.2.3 Verkeerstelling@school

Het Octopusplan ijvert al verschillende jaren voor meer duurzaam verkeer naar school en daarnaast willen we via de visie 'Schoolomgeving 2.0' meer werk maken van een veilige en kindvriendelijke schoolomgeving die aanzet tot meer stappen en trappen.

Om de mogelijke modal shift naar meer duurzaam verkeer te monitoren werkt het Octopusplan sinds 2021 samen met Straatvinken. Hierbij gaan scholen ook het verkeer tellen ter hoogte van de schoolpoort of op een schoolroute in de buurt.

Straatvinken beperkte zich tot 1 uur op donderdag 20 mei.

Het Octopusplan stuurde naar alle Octopusscholen de vraag om in de week van 17 tot en met 21 mei het verkeer te tellen gedurende een half uur bij het begin en einde van de schooldag, telkens een kwartier voor en na de schoolbel.

Dat resulteerde in 36 tellingen.

Dit burgerwetenschapsproject van de Ringland Academie, UAntwerpen en HIVA-KU Leuven is opgezet om de noodzakelijke modal shift naar duurzamer verkeer op te volgen.

Ook de resultaten van de tellingen in de buurt van de schoolpoorten werden geanalyseerd. Op deze manier kan een school/gemeente de verschuivingen in de modal shift waarnemen.

4.2.4 Parkourcampagne

Dit is de laatste campagne in een schooljaar. Hier staat beweging centraal van en naar school en tijdens de schooluren.

De volgende thema's komen aan bod:

Springen

Evenwicht

Kracht

Uithouding

En dat alles op de tonen van de eerste Parkourmove - www.octopusplan.info/parkourmove/

Via het materialenpakket dat Octopusscholen jaarlijks ontvangen bij de start van het nieuwe schooljaar ontvingen scholen een Parkourposter, enkele affiches en beweeggidsen per graad. Voor leerkrachten is er weinig of geen voorbereidingstijd nodig waardoor deze campagne zeer laagdrempelig is.

Figuur 31: Visualisatie Parkour

4.2.5 Paraat voor de schoolstraat

In 2018 deed de toenmalige minister van onderwijs Crevits naar aanleiding van een studie over de luchtkwaliteit in en rond scholen een oproep om overall in Vlaanderen van start te gaan met schoolstraten. Het Octopusplan zette mee de schouders hieronder wat resulteerde in de website www.paraatvoordeschoolstraat.be en verschillende info sessies in samenwerking met de Vlaams Stichting Verkeerskunde over gans Vlaanderen.

De website is in beheer van het Octopusplan. deze wordt nog steeds frequent geconsulteerd en ook de helpdesk krijgt geregeld vragen over oa de werking, de signalisatie, ...

4.3 Educatie

Via deze pijler komt het Octopusplan in de klas zowel via een fysieke lesmethode als digitaal via het platform.

4.3.1 Octopusverkeersland

Het digitale platform www.octopusverkeersland.info is nog steeds een meerwaarde in het lidmaatschap Octopuschool. Verder is er nog steeds jaarlijks een verkoop van de lesmethode op papier.

Figuur 32: Screenshot lesomgeving 1ste graad

4.3.2 Praktijksessie dode hoek

Sinds 2012 is er een samenwerking met VEOLIA (tot half 2022 SUEZ) om voor 20 scholen van het basisonderwijs en meer bepaald voor de derde graad een Dode Hoeksessie te voorzien.

In 2021 konden we terug met de sessies van start gaan na de Coronaperiode. Om mogelijke coronamaatregelen zoveel mogelijk te vermijden besliste het Octopusteam in samenspraak met VEOLIA om steeds buiten te blijven aan de vrachtwagen. Leerkrachten bereiden de sessie aan de hand van materiaal dat hen op voorhand werd bezorgd zoals een uitgebreide presentatie.

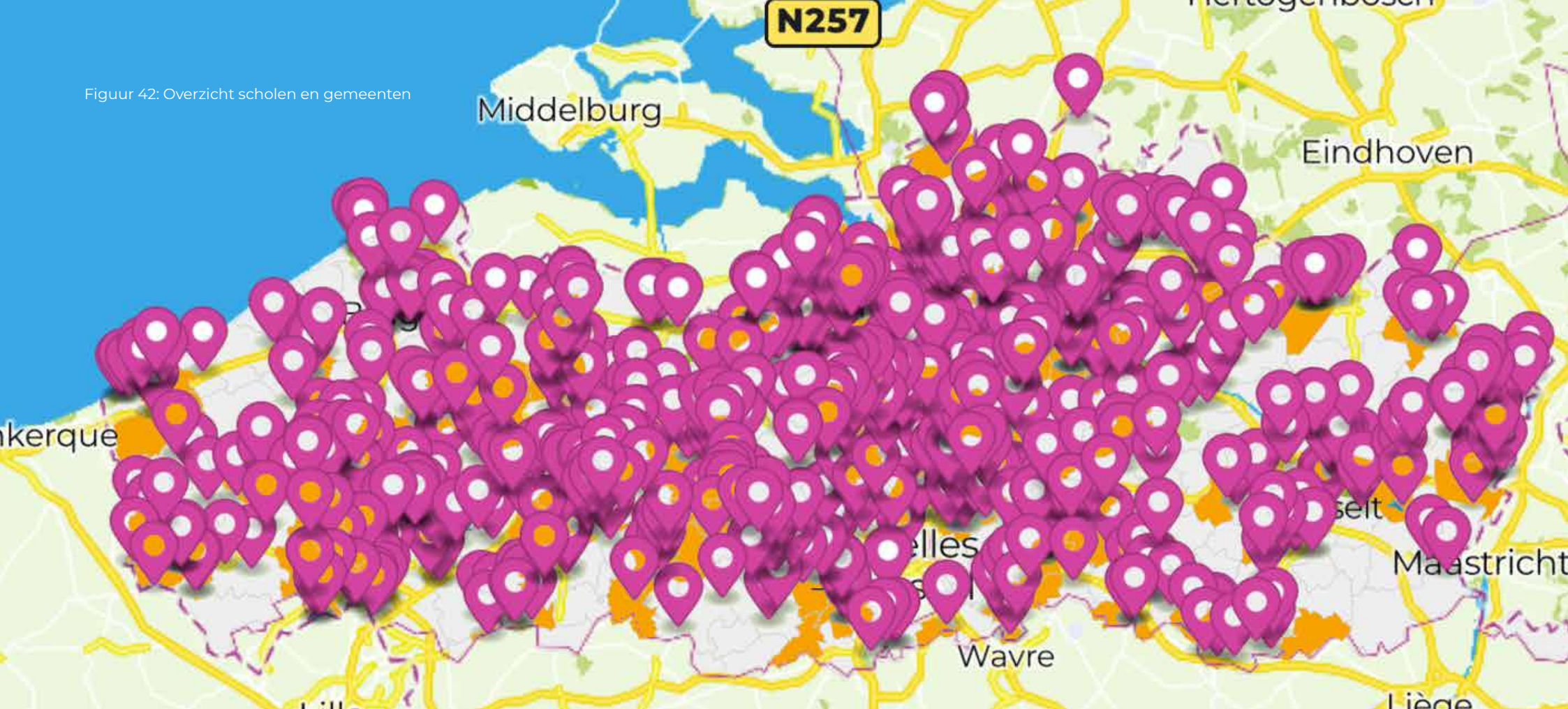

Figuur 33: De vrachtwagen tijdens een Dodehoeksessie

www.greenpeace.org/belgium/nl/rapport/1399/mijn-lucht-mijn-school/

Figuur 42: Overzicht scholen en gemeenten

4.4 Leden

Het Octopusplan hanteert sinds verschillende jaren 2 vormen van lidmaatschappen namelijk Octopusscholen en – gemeenten.

Het netwerk breidt zich jaar na jaar uit waardoor het Octopusplan steeds een vaste waarde is in Vlaanderen.

4.4.1 Octopusscholen

Ook in 2022 was het netwerk aan Octopuscholen groot, 1500 scholen. Deze scholen ontvingen traditiegetrouw bij de start van het nieuwe schooljaar hun pakket met materialen voor de drie campagnes:

- Strapdag
- Flits
- Parkour

4.4.2 Octopusgemeenten

Bij heel wat gemeentebesturen staan kindvriendelijke en veilige schoolomgevingen hoog op de agenda. Getuigen daarvan zijn de 160 Octopusgemeenten die inschreven voor 2022.

4.5 Begeleiding

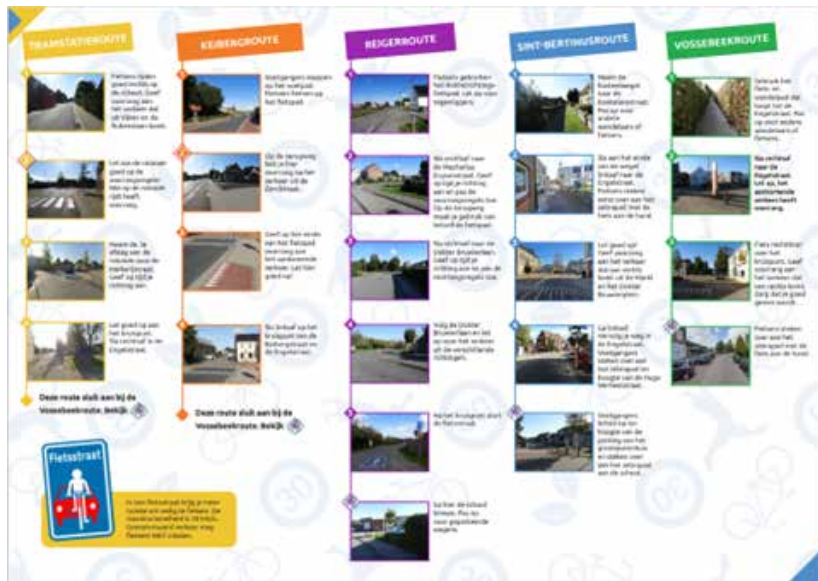
Het Octopusplan begeleidt scholen en gemeentebesturen bij allerlei processen zoals het opstarten van een verkeerswerkgroep met als doelstelling het verbeteren van de dialoog tussen de betrokken actoren zoals oa scholen, gemeente en politie, het opstellen van actiepunten rond mobiliteit, handhaving, educatie en infrastructuur en het effectief uitwerken van deze punten op korte en lange termijn.

Het Octopusplan begeleidt bij:

- Advisering Schoolomgeving
- Het opmaken van schoolroutekaarten per schoolvestiging.
- Het opmaken van een schoolvervoerplan per schoolvestiging
- Cocreatie – kindparticipatie voor de inrichting van de schoolomgeving en -routes
- Begeleiding bij de opstart van verkeerseducatieve routes
- Procesbegeleiding bij de opstart en testperiode van een schoolstraat
-

4.5.1 Routekaarten

In 2022 werd van start gegaan met de heropmaak van 6 routekaarten voor de verschillende basisscholen in Ichtegem. De afwerking vond plaats begin 2023.

Figuur 34: Voorbeeldroutekaart Ichtegem

4.6 Omgeving

Sinds het ontstaan van het Octopusplan in 2005 is er veel vooruitgang geboekt aan menige schoolomgevingen in Vlaanderen. De eerste Octopuspalen verschenen in het straatbeeld bij de invoering van de zone 30 aan schoolomgevingen. De accentpalen hebben enerzijds een signalisatiefunctie en anderzijds een sensibiliserende functie (zone 30). Na meer dan tien jaar lanceerde het Octopusplan de 'Schoolomgeving 2.0'. Omdat de vraagstukken in schoolomgevingen steeds complexer worden, verbreedde dit de aanpak.

In dit concept is er aandacht voor:

- Groen
- Beweging
- Mobiliteit
- Ontmoeting

Beweging

Mobiliteit

Ontmoeting

Vergroening

Figuur 35: Visualisatie voor schoolomgeving
Neteland

4.6.1 Samenwerking met samenwerkingsverband Neteland

Neteland is een samenwerkingsverband van vijf gemeenten: Grobbendonk, Herentals, Herenthout, Olen en Vorselaar. De gemeenten werken onder andere samen op vlak van mobiliteit van de schoolgaande jeugd. Duurzame mobiliteit is daarbij een belangrijke factor. Dat resulteerde reeds in heel wat maatregelen o.a. op vlak van sensibilisatie, actieweken, schoolstraten, ... Het samenwerkingsverband Neteland wou een stap verder gaan en inzetten op meer uniformiteit wat betreft het wegbeeld aan de rand van de schoolomgevingen van de vijf gemeenten in de volledige zone. Het Octopusplan werkte deze opdracht uit. Dat resulteerde in voorstellen van infrastructurele aanpassingen afhankelijk van de beschikbare ruimte en rekening houdend met de visie Schoolomgeving 2.0. Op die manier is er aandacht voor mobiliteit, beweging, ontmoeting en vergroening.

4.6.2 Samenwerking met Herenthout

In Herenthout gingen op 23 maart 2022 4 schoolstraten tegelijkertijd van start. Dit gebeurde onder begeleiding van het Octopusplan.

Voor de start werden verschillende onderzoeken gedaan zoals:

- opmaak van een modal split zowel bij de leerlingen als het schoolteam gedurende een week
- twee maal een verkeerstelling
-

De buurt en de ouders hadden per school een infomoment zodat ook zij tijdig op de hoogte waren. Affiches, folders, brieven en een pagina op de website van de gemeentelijke website maakte de communicatie compleet. Daar het om een proefperiode ging, kreeg iedereen de kans om een evaluatie in te vullen.

Figuur 36: Visualisatie voor Herenthout

Wat is een schoolstraat?

Een schoolstraat is een straat die aan het begin en einde van een schooldag peilurende een bepaalde tijd wordt afgesloten.

Met uitsondering van hulp- en hulpverleners is geen gemotoriseerd verkeer toegestaan. De straat is enkel toegankelijk voor voetgangers en fietsers.

Een voordeel is dat de nodige signalisatie sluit de straat af.

Verlaat de schoolstraat lever met met de auto voor de veiligheid van de kinderen.

Het afsluiten gebeurt met een verkeersbord C3 met een onderbord 'schoolstraat' met daarbij de vermelding van de tijdstippen.

Tips

Graag is kindervriendelijk mogelijk te voet of met de fiets naar school.

Kom je toch met de auto, parker dan iets verder van de school.

Voordelen van een schoolstraat

Een veilige schoolomgeving voor voetgangers en fietsers.

Minder fijn stof en uitlaatgassen in de buurt van de school en dus betere luchtkwaliteit in de klas.

Minder verkeerschaos aan de schoolpoort en dus een leuker begin en einde van de schooldag.

Een rustigere en aangename buurt.

Meer stappen en trappen naar school. Hierdoor doen kinderen ervaring op in het verkeer.

Infobrochure schoolstraat GBS Klim-op

Schoolstraten gaan van start in Herenthout.

Vanaf 23 maart 2022 gaan vier schoolstraten in Herenthout van start. Dit gebeurt onder begeleiding van het Octopusplan.

Wat is een schoolstraat?

Een schoolstraat is een straat die aan het begin en einde van de schooldag gemotoriseerd verkeer wordt afgesloten.

Met uitsondering van hulp- en hulpverleners is geen gemotoriseerd verkeer toegestaan. De straat is enkel toegankelijk voor voetgangers en fietsers.

Een voordeel is dat de nodige signalisatie sluit de straat af.

Verlaat de schoolstraat lever met met de auto voor de veiligheid van de kinderen.

Voordelen van een schoolstraat

Een veilige schoolomgeving voor voetgangers en fietsers.

Minder fijn stof en uitlaatgassen in de buurt van de school en dus betere luchtkwaliteit in de klas.

Minder verkeerschaos aan de schoolpoort en dus een leuker begin en einde van de schooldag.

Een rustigere en aangename buurt.

Meer stappen en trappen naar school. Hierdoor doen kinderen ervaring op in het verkeer.

Legende

- Schoolstraat
- Peilperiode
- Tijdslijn

Naam schoolstraat	Peilperiode	Tijdslijn
GBS Klim-op	08:00-08:30 16:00-16:30	08:00-08:30 16:00-16:30
GBS Vloerlijn	08:00-08:30 16:00-16:30	08:00-08:30 16:00-16:30
VBS en VBS De Luchtkwaliteit	08:00-08:30 16:00-16:30	08:00-08:30 16:00-16:30

4.7 Communicatie

4.7.1 Andere samenwerkingsverbanden

Het Octopusplan maakte ook in 2022 voorwerp uit van een partnership tussen Voetgangersbeweging vzw en REM!21 bvba. Daarnaast werd er gebruik gemaakt van de diensten van heel wat externe toeleveranciers. In 2022 werkte het Octopusteam verder samen met de volgende partijen:

- Wolters-Mabeg (straatmeubilair, overkappingen, ...)
- Geveko Markings (thermoplasten voor de schoolomgeving)
- Abimo/Pelckmans Uitgeverij (verspreiding educatieve materialen)
- Komimo vzw – Netwerk Duurzame Mobiliteit (Week van de Mobiliteit)
- VEOLIA(samenwerking praktijksessies Dode Hoek)
- GOODPLANET (samenwerking praktijksessies Dode Hoek in Wallonië)
- Ketnet (redactionele aandacht m.b.t. de Strapdag)
- MOEV
- Sport Vlaanderen

4.7.2 Studiedagen/webinars

- 15/02/2022: Verkeersveiligheidscongres VSV – online
- 31/03/2022: Denktank – Jeugd vriendelijk plannen van publieke ruimte
- 28/04/2022: Workshop voetgangersvoorzieningen – MOW
- 20/06/2022: Leren netwerk actieve verplaatsing - MOEV
- 29/08/2022: Aanwezigheid ivm opnames uitzending Kijk uit! In kader van Week van de Mobiliteit
- 19/09 - 23/09/2022: aanwezigheid op WALK 21 in Dublin met posterpresentatie
- 27/09/2022: Adviesgroep externe aanbieders – VSV
- 11/10/2022: Verkeer op school – VSV – Vilvoorde

4.7.3 Helpdesk

De helpdesk wordt dagelijks zowel telefonisch (03/270 06 30) als via het algemeen mailadres (info@octopusplan.be) gecontacteerd.

Meer weten of kon dit jaarverslag u inspireren
tot een initiatief waarin de Voetgangersbeweging
een rol kan spelen?

Laat niet na ons te contacteren:
info@voetgangersbeweging.be
03 270 06 30